

Dobre zakupy

czyli

jak się
zamię

moda MA
ODPOWIEDZIALNOŚĆ
???

praktyczny poradnik

DOBRE ZAKUPY -

jak się zarazić modą na odpowiedzialność?

Na pewno kupujesz ubrania czy buty. Chcesz by były modne, ładne i wygodne, ale czy zastanawiasz się skąd pochodzą? Czy Twoje buty przypadkiem nie zawierają szkodliwych chemikaliów? Ile zarobiły szwaczki, które uszyły Twoje spodnie? I gdzie trafiają pieniądze, jakie zostawiasz w sklepie? Odpowiedzi na te pytania znają marki modowe.

CHCESZ KUPOWAĆ OD ODPOWIEDZIALNYCH FIRM?

Podpowiemy Ci jak to zrobić.

Większość Twoich ubrań powstało w Azji. Dlaczego? Powód to „tania siła robocza” czyli ludzie, tacy jak my, tylko biedniejsi. Trafia do nich 2-3% z ceny płaconej przez Ciebie w sklepie. To nie wystarcza na podstawowe potrzeby życiowe.

To właśnie marki modowe, które dostają większość Twoich pieniędzy jakie zapłacisz za ubrania, mają realny wpływ na pracę i życie szwaczek. Mają też dostęp do informacji o chemikaliach używanych do produkcji Twoich ciuchów czy butów. Powinny więc sprawdzać miejsca produkcji, zapewniać bezpieczne warunki pracy i godne płace, zadbać o środowisko no i informować o tym nas, konsumentów i konsumentki, którzy płacą za ich produkty. Czy to robią? Rzadko, ale zdarza się, że tak. Warto je do tego zachęcać!

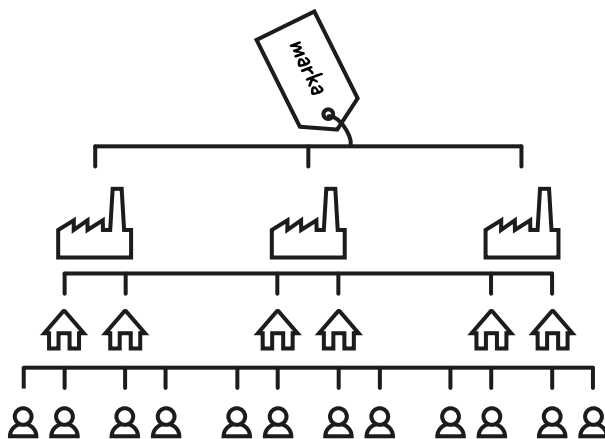
JAK URZĄDZONY JEST PRZEMYSŁ MODOWY?

Marki modowe nie mają własnych miejsc produkcji, zlecają ją fabrykom w krajach, gdzie jest taniej, a normy ochrony środowiska nie są wyśrubowane. Te fabryki często podzlecają szycie mniejszym fabrykom, a te kolejnym warsztatom, aż często markowe ciuchy czy buty szyją pracownice chałupnicze, w swoich domach w Indiach czy Bangladeszu... Łańcuch produkcji ubrań ma więc wiele ogniw, a jego prześledzenie to robota dla detektywa. Na każdym z tych etapów pracują ludzie, często w niebezpiecznych warunkach i za głodowe pensje. Cały ten proces wymaga także masy chemikaliów, od pestycydów przy produkcji bawełny po wybielacze, farby, garbniki czy kleje stosowane na dalszych etapach produkcji. Dlatego tak ważna jest wiedza o tym, gdzie powstały nasze ubrania i buty, która pozwoli Ci na sprawdzenie czy przy ich produkcji nie cierpieli ludzie i środowisko, a także czy nie ucierpi Twoja skóra, kiedy już na siebie włożysz nowe spodnie czy sandały...

Czy wiesz, że zanim jeansy trafią do Ciebie, podróżują nawet po kilkunastu krajach, gdzie lokowane są kolejne etapy produkcji, od upraw bawełny po wszywanie guzików.

ŁAŃCUCH DOSTAW W PRZEMYSŁE ODZIEŻOWYM

KAMPANIE KONSUMENCKIE – JAK TO DZIAŁA?

Nie chcesz by Twoje zakupy przyczyniały się do cierpienia ludzi i niszczenia środowiska? My też nie, dlatego działamy. **Możesz do nas dołączyć!** Tak się składa, że firmom najbardziej zależy na klientach, którzy płacą za ich produkty, czyli na Tobie. **Wykorzystaj to!**

PYTAJ, PYTAJ, PYTAJ!

Zadawaj pytania o to, gdzie i w jakich warunkach powstały ciuchy i buty, które kupujesz. Czy nie zawierają niebezpiecznych chemikaliów i czy szwaczki, które je uszyły dostały godną płacę. Pytaj w sklepie zwykłym i internetowym, zawsze, gdy coś kupujesz. Im więcej z nas będzie pytać, tym większa szansa na odpowiedź!

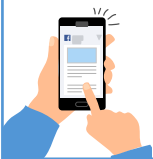

PODPISUJ PETYCJE!

Organizacje pozarządowe często monitorują działania firm

POSTUJ, TWITUJ, NAWIĄŻ KONTAKT Z FIRMĄ!

Możesz zaglądać na profile marek modowych w mediach społecznościowych i tam zadawać im pytania o ważne dla Ciebie rzeczy. Np. o to, gdzie produkują? Jak dbają o prawa człowieka w fabrykach, gdzie szyte są ich ciuchy? Jak chronią środowisko? Co robią z niesprzedanymi ubraniami? Firmom zależy na wizerunku, dlatego zadane publicznie pytanie może szybciej doczekać się odpowiedzi. Kto wie, może przyłączyć się do Ciebie inni...

i zdobywają informacje o łamaniu praw pracowniczych i niszczeniu środowiska w fabrykach tekstylnych i odzieżowych. Nagłaśniają te sprawy i domagają się poprawy. Argumentem w ich dialogu z firmami jest głos konsumentów i konsumentek popierających te apele. Dlatego warto podpisać petycję!

Szukaj ich tu:
cleanclothes.org
avaaz.org
sumofus.org
wemove.eu
a także na
naszej stronie
ekonsument.pl

DZIAŁAJ!

A może jesteś gotowa na więcej? Masz w sobie złąkę aktywistki? Możesz zorganizować akcję uliczną, happening, dyskusję, pokaz filmu czy wystawę na temat (nie)odpowiedzialnej mody i zachęcić innych do myślenia, działania i kupowania z głową!

Trochę inspiracji i materiałów znajdziesz na naszej stronie: ekonsument.pl/ubrania

ZOBACZ CO JUŻ UDAŁO SIĘ ZDZIAŁAĆ DZIĘKI KAMPANIOM KONSUMENCKIM!

To działa! DOŚĆ OFIAR MODY!

W kwietniu 2013 światem wstrząsnęła katastrofa fabryk zlokalizowanych w budynku Rana Plaza w Bangladeszu. Zginęło ponad 1134 osób, a wiele więcej zostało rannych. Zawalił się budynek mieszczący kilka fabryk odzieżowych szyjących dla znanych marek. To właśnie dzięki kampanii konsumenckiej udało się przekonać marki zlecające produkcję w niebezpiecznym budynku do wypłaty odszkodowań rannym i rodzinom ofiar. Zrobili to ludzie tacy jak Ty!

Odszkodowania potrzebne od zaraz

To działa! PO NITCE DO KLĘBKA...

Gdzie dokładnie powstają kupowane przez nas ubrania? Do niedawna była to wiedza dostępna tylko firmom odzieżowym. Jednak coraz więcej z nich decyduje się na publikowanie list fabryk, w których szyją swoje markowe ciuchy. Zmotywali je do tego konsumenci i konsumentki, przyłączając się do kampanii #ChcemyWiedzieć i #GoTransparent, np. podpisując petycje, kontaktując się bezpośrednio z firmami, dołączając do akcji ulicznych.

Chcesz wiedzieć więcej? Zajrzyj na stronę Clean Clothes Campaign i zobacz które firmy udało się przekonać do ujawniania miejsc produkcji, które obiecały, że zrobią to niedługo, a które wciąż milczą. Sprawdź swoją ulubioną markę!

cleanclothes.org/transparency

To działa! KROK PO KROKU...

A co z butami? Czy marki obuwnicze poczuwają się do odpowiedzialności? Sprawdziliśmy to w czasie kampanii „Kupuj odpowiedzialnie buty”. Zadaliśmy głównym europejskim firmom pytania o to jak zapewnijają przestrzeganie praw człowieka w fabrykach, gdzie powstają ich markowe buty. Też możesz to sprawdzić tu:

ekonsument.pl/materialy/pobierz/628

JEŚLI NIE SIECIÓWKA, TO CO?

Już od lat powstają alternatywne firmy i sklepy modowe, które starają się produkować z ekologicznych materiałów i bez wyzysku, za to z pomysłem.

Mamy na to dowody. Stworzyliśmy nawet dla Ciebie przewodnik z namiarami na takie firmy. Wejdź na [Dobre Zakupy: \[dobrezakupy.ekonsument.pl\]\(https://dobrezakupy.ekonsument.pl\)](https://dobrezakupy.ekonsument.pl) i pobuszuj po fajnych i odpowiedzialnych sklepach. Kilka przykładów czego się możesz tam spodziewać:

ALTERNATYWNA RZECZYWISTOŚĆ

Bambusowa kurtka czy buty z ananasa? Jak najbardziej! Coraz częściej powstają ciuchy i buty z materiałów przyjaźniejszych dla środowiska. Bambus jest wydajny, bo rośnie szybko i nie jest tak często atakowany przez szkodniki,

dzięki czemu nie potrzebuje trujących pestycydów, a do tego jest biodegradowalny! Buty czy torebki z pinatexu wyglądają jak skórzane, a powstają z części roślin ananasa pozostałych po zbiorach tego owocu, więc są dużo bardziej ekologiczne.

ŻYCIE PO ŻYCIU...

Podeszwy ze zużytych opon, torby z banerów reklamowych, nerki ze starych marynarek? Proszę bardzo. Odpowiedzialne firmy stosują materiały z recyklingu, np. poliester z butelek PET, a możliwości upcyklingu, czyli twórczego przetwarzania są nieograniczone... Dzięki czemu zużyte produkty nie trafiają na śmietnik, a my możemy cieszyć się „nowymi” modowymi dodatkami.

SPRAWDZONA JAKOŚĆ!

Niektóre marki sprzeciwiając się sztucznemu napędzaniu konsumpcji przez produkcję jednosezonowych ubrań, stawiają na trwałość i uniwersalność. Oferują ubrania świetnej jakości, a przy tym z przyjaznych środowisku i nowoczesnych materiałów, takich jak bawełna ekologiczna spełniająca surowe kryteria środowiskowe certyfikatu GOTS, bawełna certyfikowana Fairtrade czy tencel. Niektóre produkują pod nadzorem inicjatyw sprawdzających przestrzeganie praw pracowniczych w fabrykach szyjących takie ubrania, np. Fair Wear Foundation.

SLOW FASHION

Dzisiejszym przemysłem modowym rządzi *fast fashion*, co oznacza kilkanaście kolekcji rocznie w każdym sklepie, wyzysk szwaczek i niszczenie środowiska, po to by dostarczyć nam tony ciuchów, które nie przetrwają kilku prań i szybko trafią na śmietnik. Ten mechanizm napędza wszechobecna reklama z twarzami kolejnych modelek, aktorek czy piłkarzy. W odpowiedzi na to powstał ruch *slow fashion*. Kieruje się zasadą by kupować mniej ubrań, ale lepszej jakości, które przetrwają więcej niż jeden sezon, pochodzą od niezależnych projektantów, są szyte w lokalnych szwalniach, często z ekologicznych materiałów. Może i Tobie spodoba się to podejście?

**MOŻESZ TO SPRAWDZIĆ NP. NA TARGACH,
GDZIE SPOTKASZ SIĘ Z PRODUCENTAMI:**

A może coś takiego dzieje się w Twojej miejscowości? Np. targi przedsięwzięte, regionalne, alternatywne, gdzie także znajdziesz odpowiedzialną modę. Podziel się taką informacją z innymi, np. w mediach społecznościowych!

**Twoje pieniądze kształtują świat!
Ty decydujesz w jaki sposób.**

Konsekwentnie i na różne sposoby poddajemy refleksji nawyki konsumenckie polskiego społeczeństwa, po to, by świat, w którym żyjemy stawał się czystszy, bardziej sprawiedliwy, bezpieczniejszy i lepszy.

Dołącz do nas! Tylko wsparcie takich osób jak Ty nadaje naszym działaniom sens. Stań się częścią czegoś fajnego. Włącz się w kampanie, akcje uliczne, zbieraj z nami podpisy, prowadź zajęcia z młodzieżą.

Jeżeli masz pytania - napisz do nas:
info@ekonsument.pl

ekonsument.pl

facebook.com/kupujodpowiedzialnie

instagram.com/kupujodpowiedzialnie

Porada „Dobre zakupy, czyli jak się zarazić modą na odpowiedzialność” jest dostępna na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Kupuj Odpowiedzialnie. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2019. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.

Wyprodukowano na papierze ekologicznym

Publikacja jest współfinansowana w ramach polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Publikacja wyraża wyłącznie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

www.polskapomoc.gov.pl

